KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 20.11.2009
COM(2009) 633 konč.

POROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

O IZVAJANJU ZAKONODAJE SKUPNOSTI O ODPADKIH
Direktiva 2006/12/ES o odpadkih,
Direktiva 91/689/EGS o nevarnih odpadkih,
Direktiva 75/439/EGS o odpadnih oljih,
Direktiva 86/278/EGS o blatu iz čistilnih naprav,
Direktiva 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži,
Direktiva 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih in
Direktiva 2002/96/ES o odpadni električni in elektronski opremi

ZA OBDOBJE 2004–2006

{SEC(2009)1586}

POROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

O IZVAJANJU ZAKONODAJE SKUPNOSTI O ODPADKIH
Direktiva 2006/12/ES o odpadkih,
Direktiva 91/689/EGS o nevarnih odpadkih,
Direktiva 75/439/EGS o odpadnih oljih,
Direktiva 86/278/EGS o blatu iz čistilnih naprav,
Direktiva 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži,
Direktiva 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih in
Direktiva 2002/96/ES o odpadni električni in elektronski opremi

ZA OBDOBJE 2004–2006

{SEC(2009)1586}

1. UVOD

To poročilo je namenjeno informiranju drugih institucij Skupnosti, držav članic in javnosti glede izvajanja zakonodaje EU o odpadkih v obdobju 2004–2006. Pokriva direktive 2006/12/ES o odpadkih, 91/689/ES o nevarnih odpadkih, 75/439/EGS o odpadnih oljih, 86/278/EGS o blatu iz čistilnih naprav, 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži, 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih, 2002/96/ES o odpadni električni in elektronski opremi in 2000/53/ES o izrabljenih vozilih.

Poročilo je bilo pripravljeno v skladu s členom 5 Direktive 91/692/EGS o standardiziranju in racionaliziranju poročil o izvajanju določenih direktiv, ki se nanašajo na okolje. Temelji na podatkih, ki so jih poslale države članice, dopolnjenih z ugotovitvami dodatnih študij Komisije in internih statistik. Več informacij lahko najdete v poročilih, pripravljenih za Komisijo, ki so objavljena na: http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm.

To poročilo je dopolnjeno z ločenimi poročili o uredbi o pošiljkah odpadkov[1] in direktive o izrabljenih vozilih[2]. Zato so na tem mestu vključeni le povzetki glavnih ugotovitev iz navedenih poročil.

Priloga k poročilu vsebuje podatke o izvajanju specifičnih določb v naslovu navedenih predpisov.

2. PRAVOČASNOST IN KAKOVOST POROČANJA

Disciplina pri poročanju držav članic bi bila lahko boljša tako glede triletnih poročil o izvajanju kot tudi glede letnih podatkov o napredku pri doseganju ciljev. Za to poročilo kar 14 držav članic ni oddalo pravočasno vseh poročil o izvajanju. Približno ena tretjina držav članic

[1] Poročilo Komisije o izvajanju uredbe o pošiljkah odpadkov, COM(2009) 282 konč. (http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/reports.htm).

[2] Glej: http://ec.europa.eu/environment/waste/elv_index.htm.

leta 2006 ni pravočasno sporočila letnih podatkov o recikliranju ter predelavi odpadne električne in elektronske opreme, izrabljenih vozil in embalaže. V mnogih primerih so bili odgovori nepopolni, kakovost poročanja pa je nihala. To bi delno lahko izviralo iz nekaterih dvoumno oblikovanih vprašanj v vprašalnikih o izvajanju, v mnogih primerih pa države članice niso odgovorile na nekatera vprašanja ali so bili njihovi odgovori nejasni ali zavajajoči.

Glede na rezultate tega poročila bo morda Komisija racionalizirala vprašanja in jih bolj natančno določila. Poleg tega države članice uporabljajo različne metodologije poročanja glede letnih podatkov o recikliranju in predelavi, zato bo morda potrebna nadaljnja harmonizacija. Komisija je pričela obravnavati to vprašanje v tesnem sodelovanju s statističnimi uradi in nacionalnimi strokovnjaki.

3. DIREKTIVA 2006/12/ES O ODPADKIH

Temeljne zahteve, opredelitve in načela glede ravnanja z odpadki v Skupnosti določa Direktiva 2006/12/ES o odpadkih (okvirna direktiva o odpadkih). Direktiva opredeljuje odpadke, zavezuje države članice k vzpostavitvi ustreznih omrežij objektov za odstranjevanje odpadkov, določa hierarhijo ravnanja z odpadki, ki preprečitev nastanka postavlja pred predelavo, z odstranjevanjem kot zadnjo možnostjo. Direktiva države članice zavezuje k predelavi ali odstranjevanju odpadkov brez nevarnosti za človeško zdravje in okolje ter prepoveduje puščanje, odmetavanje ali nenadzorovano odstranjevanje odpadkov. Od držav članic zahteva vzpostavitev nacionalnih načrtov za ravnanje z odpadki in uvaja obvezno pridobitev dovoljenja za delo v zvezi z odpadki.

V letu 2009 je bilo v zvezi z okvirno direktivo o odpadkih še vedno odprtih 11 zadev glede strukturne in široko razširjene nesposobnosti preprečevanja nezakonitega odmetavanja odpadkov, 10 glede neustrezne uporabe, 4 v zvezi z načrtovanjem ravnanja z odpadki in 3 glede neskladja nacionalne zakonodaje z direktivo.

Vse države članice so potrdile vključitev direktive v svojo nacionalno zakonodajo. Temeljne zahteve za zagotovitev okoljsko ustreznega ravnanja z odpadki so uveljavljene v vseh državah članicah, čeprav so v nekaterih državah še vedno težave pri izgradnji celovite infrastrukture za ravnanje z odpadki. Hkrati pa obstajajo ogromne razlike pri uporabi hierarhije odpadkov in uporabi odpadkov kot surovine.

Stopnje recikliranja/predelave se razlikujejo tako na splošno kot tudi glede različnih tokov odpadkov. Povečanje stopenj recikliranja in predelave odpadkov v preteklih letih je bilo delno rezultat izvajanja zahtev direktiv o recikliranju in delno nacionalnih politik ravnanja z odpadki (slednje glede gradbenih odpadkov in bioloških odpadkov). Vendar pa še vedno obstaja ogromen potencial za recikliranje, saj je več kot polovica obstoječih virov iz odpadkov povsem neuporabljenih[3].

Politika preprečevanja nastanka je bila doslej neučinkovita, z omejenimi in usmerjenimi ukrepi držav članic, a brez uvedenih koherentnih politik širših razsežnosti. To bi lahko bilo posledica omejene osredotočenosti na preprečevanje nastanka odpadkov v stari okvirni

[3] Evropski atlas sekundarnih surovin, 2004, Trenutno stanje in potenciali, januar 2008, napoved.

direktivi o odpadkih in bi se moralo spremeniti, ko se uveljavijo zahteve revidirane direktive[4] s tem v zvezi.

4. DIREKTIVA 91/689/EGS O NEVARNIH ODPADKIH

Direktiva uvaja natančno in enotno opredelitev nevarnih odpadkov in ima namen zagotoviti okoljsko ustrezno ravnanje s tem tokom odpadkov. Uvedene so številne dodatne kontrole poleg tistih, določenih v okvirni direktivi o odpadkih, glede ravnanja z nevarnimi odpadki, vključno z zahtevami po sledljivosti, prepovedjo mešanja nevarnih odpadkov z drugimi odpadki, obveščanjem Komisije o odpadkih, ki imajo nevarne lastnosti, pa niso opredeljeni kot taki.

Odziv držav članic v nekaterih primerih ni bil dovolj natančen glede tega, ali je bila direktiva ustrezno uveljavljena. Zlasti uveljavitev prepovedi mešanja ni jasna ter s tem povezane izjeme od prepovedi in zahteve glede dovoljenj. Več držav članic ni zagotovilo rednih pregledov. Obstajajo tudi vprašanja glede zahtev po poročanju s strani virov odpadkov. Ugotovljen je bil en primer pomanjkanja jasnih pravil glede pakiranja in označevanja nevarnih odpadkov, ki ga bo treba dodatno spremljati.

5. DIREKTIVA 75/439/EGS O ODSTRANJEVANJU ODPADNIH OLJ

Namen direktive o odpadnih oljih je približati zakonodajo držav članic in ustvariti koherenten sistem za zbiranje, obdelovanje, shranjevanje in odstranjevanje odpadnih olj za zaščito okolja pred škodljivimi vplivi iz izpusta, odlaganja ali obdelovanja teh olj. Države članice morajo vzpostaviti sistem za registracijo, odobravanje in nadzor dejavnosti, ki vključujejo obdelovanje ali odstranjevanje odpadnih olj. Najvišja prioriteta pri ravnanju z odpadnimi olji je dana predelavi, ki ji sledi sežig, uničenje, kontrolirano shranjevanje ali odstranjevanje.

Direktivo so vse države članice prenesle v svojo zakonodajo. Odziv držav članic kaže, da so bili uvedeni ustrezni mehanizmi za odobravanje in kontrolo za preprečitev negativnih učinkov na zdravje in okolje iz ravnanja z odpadnimi olji. Vendar pa praksa pri obdelavi kaže, da direktiva ni prinesla pričakovanih rezultatov glede spodbujanja predelave odpadnih olj: kljub pravni obvezi glede spodbujanja predelave, je bil v EU najbolj popularen sežig. Posledično je Komisija sprožila nekaj postopkov ugotavljanja kršitev. Komisija je dodatno analizirala ta trend in ugotovila, da predelava ni nič bolj okoljsko in ekonomsko koristna kot sežig. Zato so bili sproženi postopki ugotavljanja kršitev umaknjeni, revidirana okvirna direktiva o odpadkih pa ne daje absolutne prednosti predelavi, a hkrati državam, ki bi želele spodbujati predelavo, omogoča, da predpišejo, da se odpadna olja še naprej obdelujejo na ta način.

6. DIREKTIVA 86/278/EGS O BLATU IZ ČISTILNIH NAPRAV

Direktiva o blatu iz čistilnih naprav je bila sprejeta pred več kot 20 leti zaradi urejanja ustrezne uporabe blata iz čistilnih naprav v kmetijstvu ter preprečevanja škodljivih učinkov na tla, rastlinstvo, živalstvo in ljudi.

---

[4] Direktiva 2008/98/ES o odpadkih, UL J 312, 22.11.2008, str. 3.

Ukrepi, ki so jih uvedle države članice, in opisana izvedbena praksa ne kažejo na kakršne koli težave v zvezi z izvajanjem. Hkrati pa obstajajo znaki, da je direktiva morda preveč omejena glede obsega in ni dovolj ambiciozna. Od njenega sprejetja je več držav članic sprejelo in uvedlo strožje mejne vrednosti za težke kovine in postavilo zahteve za druga onesnaževala. V oceni učinka, ki jo Komisija zdaj pripravlja, se bo preverilo, ali so potrebni strožji ukrepi, in proučila možnost širitve obsega direktive na druge vrste blata in nekmetijsko rabo.

7. DIREKTIVA 94/62/ES O EMBALAŽI IN ODPADNI EMBALAŽI

Direktiva o embalaži ima namen uskladitve nacionalnih ukrepov za preprečitev ali zmanjšanje vpliva embalaže in odpadne embalaže na okolje in zagotovitve delovanja notranjega trga. Vsebuje določbe o preprečevanju nastanka, predelavi in recikliranju odpadne embalaže ter ponovni uporabi embalaže. Direktiva postavlja cilje glede recikliranja in predelave, od držav članic zahteva, da uvedejo sheme zbiranja odpadne embalaže, uvaja minimalne zahteve, ki jih mora izpolniti vsa embalaža za promet na trgu Skupnosti.

Direktivo so vse države članice ustrezno prenesle v svojo zakonodajo, skupna raven izvajanja pa je zadovoljiva. V letu 2009 ni bilo sprožanja postopkov za ugotavljanje kršitev.

Direktiva je prinesla pozitivne okoljske učinke iz stabilnih stopenj recikliranja in predelave odpadne embalaže[5]. V poročevalnem obdobju 2004–2006 se je količina ustvarjene odpadne embalaže povečevala (del povečanja je bil posledica razširitve EU leta 2004), medtem ko so stopnje recikliranja in predelave ostale stabilne in so se le rahlo skupno zmanjšale. Leta 2006 osem držav članic ni doseglo enega ali več zahtevanih ciljev glede recikliranja/predelave. Sheme ločenega zbiranja odpadne embalaže so bile uvedene po vsej EU, čeprav z različnimi stopnjami učinkovitosti, zavedanje potrošnikov o potrebi po okoljsko ustreznem ravnanju z embalažo in odpadno embalažo pa je bil središčna točka v vseh državah članicah. Praktično izvedbo in uveljavljanje bistvenih zahtev pa so nekateri deležniki postavili pod vprašaj, kar je sprožilo podrobnejši pregled položaja s strani Komisije.

Glede učinka direktive na notranji trg so v zadnjih letih med državami članicami in Komisijo potekale razprave o skladnosti nacionalnih ukrepov za zmanjšanje okoljskega vpliva embalaže pijač in količine odpadkov, ki iz nje izhaja, s pravili notranjega trga. Čeprav je končni cilj pogosto opravičljiv z okoljskega vidika, segajo nekateri nacionalni ukrepi preko potrebnega obsega in tvegajo nesorazmerno omejevanje uporabe in trženja pijač in njihove embalaže. Da bi preprečila nadaljnje težave glede notranjega trga in zmanjšala število pravnih razprav z državami članicami, je Komisija sprejela sporočilo „Embalaža za pijačo, sistemi varščine in prosto gibanje blaga“, ki povzema doslej najdene in pripravljene rešitve[6].

8. DIREKTIVA 1999/31/ES O ODLAGANJU ODPADKOV NA ODLAGALIŠČIH

Direktiva o odlagališčih je namenjena preprečitvi ali zmanjšanju negativnih vplivov odlagališč odpadkov na okolje, zlasti na površinske vode, podtalnico, tla, zrak in zdravje ljudi. Določa stroge tehnične zahteve za lokacije odlagališč, posebne zahteve za sprejem odpadkov

---

[5] Glej: 2006 Poročilo Komisije o izvajanju direktive 94/62/ES, SEC(2006) 1579, http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/report.htm.

[6] UL C 107, 9.5.2009, str. 1 (glej: http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/deposit_systems_en.htm).

na teh lokacijah in uvaja kategorije odlagališč glede na odpadke, namenjene odstranjevanju. Direktiva državam članicam nalaga, da zagotovijo, da za delovanje lokacij pristojni državni organi izdajajo dovoljenja. Ena od ključnih določb vključuje cilje za postopno preusmeritev biorazgradljivih komunalnih odpadkov iz odlagališč za zmanjšanje emisij metana, skupaj s tehničnimi zahtevami za zajem in obdelavo plinov iz odlagališč.

Praktična izvedba direktive o odlagališčih ostaja zelo nezadovoljiva in za njeno izboljšanje bodo potrebni znatni napori. Deset let po sprejemu direktive še vedno vse države članice niso prenesle in izvedle vseh njenih določb, Komisija pa vodi znatno število primerov kršitev proti državam članicam zaradi neustreznega prenosa ali izvedbe tega predpisa.

Komisija dnevno prejema ogromno število pritožb v zvezi z nezakonitimi odlagališči, ki nimajo dovoljenj, zahtevanih z zakonodajo EU o odpadkih, kar ima za posledico negativne vplive na okolje in tveganje za zdravje ljudi. Te pritožbe so pokazale splošno in dolgotrajno naravo znatnih pomanjkljivosti pri izvajanju v velikem delu EU. V opaženih primerih so države članice pogosto dolgo časa dopuščale resne pomanjkljivosti brez zagotovitve prenehanja in kaznovanja nezakonitih dejavnosti[7]. Veliko število odlagališč ne izpolnjuje zahteve iz direktive in obstaja realno tveganje, da velika večina držav članic ne bo dosegla roka 16. julija 2009, do katerega morajo vsa podstandardna odlagališča, ki so obstajala pred uvedbo direktive, izpolnjevati njene zahteve (razen, če so posebej izvzeta). Le devet držav članic je sporočilo, da so dosegle cilje za leto 2006 glede preusmeritve biorazgradljivih komunalnih odpadkov iz odlagališč, zajem plinov iz odlagališč pa se zdi nezadosten.

Problem je še posebej akuten v EU-10, kjer odlaganje na odlagališčih ostaja prevladujoča možnost, saj ni na voljo druge infrastrukture za ravnanje z odpadki. Kljub hitremu napredku v teh državah pri zapiranju podstandardnih odlagališč je za popolno spoštovanje zahtev potrebno povečati aktivnosti.

V letu 2009 je proti državam članicam v zvezi z direktivo o odlagališčih potekalo trinajst primerov glede neupoštevanja in enajst primerov slabega izvajanja. Komisija se je na to sistemsko nezmožnost držav članic, da ustrezno izvajajo zakonodajo EU o odpadkih, odzvala s strateškim pristopom. Sproženi so bili primeri t. i. „horizontalnih„ kršitev in sodni primeri glede pomanjkanja nacionalnih infrastruktur in učinkovitih ukrepov uveljavljanja. Veliko število posamičnih primerov je bilo uporabljenih za ilustracijo. Ta pristop omogoča reševanje problemov na več krajih, kot če bi se osredotočili samo na posamične lokacije odlagališč.

9. DIREKTIVA 2002/96/ES O ODPADNI ELEKTRIČNI IN ELEKTRONSKI OPREMI

Količina odpadkov iz električne in elektronske opreme v EU se zdaj ocenjuje na 8,3–9,1 milijona ton letno, po nedavni oceni pa naj bi ta količina do leta 2020 zrasla na približno 12,3 mio t. Z odpadno električno in elektronsko opremo je treba ravnati na nadzorovan način, zaradi njihove količine in pogosto nevarnih lastnosti, pa tudi zato, ker vsebujejo dragocene surovine. Direktiva o odpadni električni in elektronski opremi ima namen zmanjšati okoljske vplive odstranjevanja tega toka odpadkov in optimizacijo njihovega zbiranja, ponovne uporabe, recikliranja in predelave v skladu z visokimi okoljskimi in zdravstvenimi standardi. Glavni trgovski partnerji EU so sledili evropskemu zgledu in uvedli podobne predpise (npr. Kitajska, Koreja, Japonska, nekatere države ZDA).

---

[7] Glej: Delovni dokument Komisije o izvajanju okoljske zakonodaje Evropske skupnosti, SEC (2008)2876, 18.11.2008, str. 12.

Kljub obstoju direktive se po poročilih ustrezno obdela samo ena tretjina odpadne električne in elektronske opreme. Drugi dve tretjini končata na odlagališčih in morebiti na podstandardnih lokacijah za obdelavo v EU in zunaj nje. Nezakonita trgovina z odpadno električno in elektronsko opremo z državami izven EU še naprej ostaja zelo razširjena. Neustrezno obdelani produkti predstavljajo znatno okoljsko in zdravstveno tveganje. Ciljna vrednost zbiranja 4 kg na osebo letno ne odraža ustrezno položaja v posameznih državah članicah in ga v letu 2006 ni doseglo pet držav članic (dve pa nista poročali). Le pet držav članic je doseglo vseh deset veljavnih ciljev glede recikliranja in le štiri države devet ciljev glede predelave. V letu 2009 so proti štirinajstim državam članicam potekali postopki ugotavljanja kršitev zaradi neupoštevanja direktive o odpadni električni in elektronski opremi, proti eni pa zato, ker ni poslala poročil. Potekalo je tudi osem nerešenih postopkov ugotavljanja kršitev zaradi neupoštevanja povezane direktive o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi.

Decembra 2008 je Evropska komisija predlagala prenovo direktive o odpadni električni in elektronski opremi, da bi rešili nekatere od opaženih izvedbenih pomanjkljivosti, sledili hitro naraščajočemu toku tovrstnih odpadkov in okrepili izvršljivost tega predpisa.

10. DIREKTIVA 2000/53/ES O IZRABLJENIH VOZILIH

Direktiva 2000/53/ES o izrabljenih vozilih[8] ima namen preprečiti nastanek odpadkov iz vozil in večjo ponovno uporabo, recikliranje ali drugo vrsto predelave izrabljenih vozil in njihovih delov. Podaja zahteve glede obdelave in spodbuja zasnovo vozil, ki lajša njihovo recikliranje. Podatki v zvezi z izvedbo te direktive so podani v posebnem poročilu Komisije.

Države članice so poročale o relativno dobri ravni formalne izvedbe. Vse države članice so sprejele ukrepe za prenos direktive in izvedle korake za vzpostavitev sistema ravnanja z odpadki, kot ga predpis zahteva, a nekatere določbe direktive še niso bile ustrezno ali v celoti prenesene.

Glede praktičnega izvajanja pravnih določb so države članice lahko navedle več informacij kot v prejšnjem poročevalnem obdobju, a na podlagi nacionalnih poročil je težko oceniti, kako sistemi za ravnanje z izrabljenimi vozili delujejo v praksi. Še vedno veliko število primerov ugotavljanja kršitev, ki jih sproža Komisija, kažejo, da praktična izvedba ne dosega sprejemljive ravni: v letu 2009 je potekalo devet primerov v zvezi z neupoštevanjem direktive, vključno s temeljnimi opredelitvami in načeli (npr. opredelitev izrabljenega vozila ali obveznost predaje izrabljenih vozil odobrenemu obratu za obdelavo). Šest postopkov ugotavljanja kršitev je bilo sproženih tudi zato, ker države članice niso poročale o izvedbi.

Leta 2008 so bile prvič sporočene stopnje recikliranja in predelave, dosežene leta 2006. Iz 25 poročil, ki jih je prejela Komisija, izhaja, da je leta 2006 devetnajst držav članic doseglo cilj glede ponovne uporabe/recikliranja v višini 80 %, le trinajst pa jih je doseglo cilj ponovne uporabe/predelave v višini 85 %[9], kar ni zadovoljiv rezultat. Komisija je države članice, ki niso izpolnile ciljev, pisno pozvala, da pojasnijo razloge za to.

---

[8] UL L 269, 21.10.2000, str. 34.

[9] Glej: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/waste/data/wastestreams/elvs.

11. UREDBA SVETA (EGS) ŠT. 259/93 O POŠILJKAH ODPADKOV

Uredba Sveta (EGS) št. 259/93 o pošiljkah odpadkov (WSR) v zakonodajo Skupnosti uvaja Baselsko konvencijo iz leta 1989 o nadzoru čezmejnega prometa nevarnih odpadkov in njihovem odstranjevanju. Organizira nadzor in kontrolo pošiljk odpadkov v Skupnosti in izven nje ter Skupnosti kot celoti omogoča, da odlaga lastne odpadke, posameznim državam članicam pa, da sledijo temu cilju, ob upoštevanju geografskih značilnosti in potrebe po specializiranih objektih za ravnanje z določenimi vrstami odpadkov. Obveznosti glede poročanja v skladu z Baselsko konvencijo in WSR se nanašajo na pošiljke nevarnih odpadkov (za odpadke z zelenega seznama zaenkrat ni predpisano obvezno poročanje).

Junija 2009 je Komisija sprejela poročilo o nastajanju, obdelavi in čezmejnih pošiljkah nevarnih odpadkov in drugih odpadkov v državah članicah za obdobje med leti 2001 in 2006, ki navaja:

- količina nevarnih odpadkov, ki nastaja v EU-15, se je povečala za 22 % v poročevalnem obdobju za obdobje 2001–2005 (t.j. približno 4 % letno povečanje), medtem ko pri količini, ki nastaja v EU-25, ni opaziti kakšnega posebnega trenda,

- pošiljke nevarnih odpadkov iz ali v EU-15 so se do leta 2005 podvojile in dosegle 5,4 oz. 3,5 mio t,

- okoli 85 % (40 mio t) nevarnih odpadkov je bilo poslanih na predelavo,

- 95 % odpadkov, poslanih v EU-15, je izhajalo iz EU-25 in držav EFTA, medtem ko je le 1 % prispel iz držav, ki niso članice OECD,

- za leto 2005 je ocena, da je bilo 90 % nevarnih odpadkov Skupnosti obdelanih v državi izvora,

- približno 90 % nevarnih odpadkov, ki so bili poslani, je ostalo v EU-15, medtem ko je bilo 98 % pošiljk iz EU-15 v tem obdobju poslanih v EU-25 in EFTA.

Več podatkov o izvajanju tega predpisa lahko najdete v poročilu Komisije na: http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/reports.htm.

Žal pa je bilo poročanje o incidentih/nesrečah in/ali nezakonitih pošiljkah, z redkimi izjemami, nezadostno, nejasno in verjetno nerealno. To je pomemben poudarek za izboljšave v prihodnosti, saj Komisija vsako leto ugotovi znatno število nezakonitih pošiljk, zlasti glede odpadne električne in elektronske opreme in izrabljenih vozil.

12. UKREPI KOMISIJE ZA IZBOLJŠANJE IZVAJANJA

Okoljski sektor je leta 2006 obsegal približno eno petino celotnega števila odprtih zadev zaradi neskladnosti s pravom Skupnosti, ki jih je preiskovala Komisija, in ostaja sektor z najvišjim številom odprtih zadev. Okolje obsega približno 10 % vseh parlamentarnih vprašanj, ki so podana Komisiji, in ostaja glavna tema v 35 % peticij, ki jih obravnava odbor za peticije. Več kot 20 % sproženih primerov ugotavljanja okoljskih kršitev se nanaša na predpise o odpadkih.

V glavnem nezadovoljivo stanje izvajanja predpisov Skupnosti o odpadkih, vključno s trajnimi vrzelmi pri izvedbi, je sprožilo osredotočeno pozornost Komisije, ki je sprožila vrsto ukrepov za izboljšanje položaja.

Redno se izvajajo preverjanja upoštevanja in sprožajo primeri kršitev v zvezi s predpisi o odpadkih. Nov „horizontalni“ pristop Komisije do večkratnih primerov kršitev v zvezi z direktivo o odlagališčih bi moral omogočiti obravnavo širšega spektra primerov v vsakem postopku in tako pospešiti pravno urejanje. Komisija redno prejema večje število pritožb, peticij in pisem od državljanov, nevladnih organizacij in drugih institucij EU, kar predstavlja dragocen vir informacij o dejanskem stanju pri izvajanju predpisov o odpadkih. Informacije iz teh virov se preverjajo v korespondenci med državami članicami in Komisijo, pri čemer slednja išče dodatne informacije ali nacionalne oblasti obvešča o problemih.

Komisija se redno in na različnih ravneh sestaja z državami članicami in deležniki, vključno z nacionalnimi strokovnjaki iz odbora za tehnično prilagoditev, sestanki okoljskih direktorjev na visoki ravni, večkratnimi ad hoc ekspertnimi sestanki in pogostimi posvetovanji z deležniki. Takšni sestanki, ki jih 20–30 na leto, omogočajo izmenjavo najboljših praks, razpravo o vprašanjih glede izvajanja in pojasnjevanje predpisov. Komisija je izdala vrsto izvedbenih ukrepov (komitoloških sklepov), ki pojasnjujejo predpise, in neobvezujočih smernic, med drugim glede direktiv o odpadni električni in elektronski opremi, izrabljenih vozilih, baterijah in odpadkih. Redno se sprejemajo pravne razlage, zakonodaja pa se po potrebi revidira, da bi bila v skladu z napredkom pri ravnanju z odpadki (npr. pregled okvirne direktive o odpadkih, uredbe o pošiljkah odpadkov, seznama odpadkov, ciljev direktiv o izrabljenih vozilih, o odpadni električni in elektronski opremi in o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi).

Od leta 2007 Komisija izvaja dodatne ukrepe za izboljšanje izvajanja z organizacijo vrste promocijskih kampanj za upoštevanje, vključno s 36 dogodki za dvig ozaveščenosti in izmenjavo informacij, smernicami za države članice glede številnih ključnih vprašanj o predpisih EU o odpadkih, skupnimi ukrepi izvrševanja in pregledi v državah članicah v tesnem sodelovanju z IMPEL, vzpostavitev pilotne faze pomoči uporabnikom pri izvajanju predpisov EU o odpadkih. Srečanja z državami članicami in deležniki se nadaljujejo. Izvajajo se dodatne študije za preučitev, kako najboljše obravnavati izvedbene probleme v prihodnje, vključno s študijo izvedljivosti glede vzpostavitve evropskega organa za spremljanje in podporo pri izvajanju predpisov o odpadkih.

13. SKLEPNA UGOTOVITEV

Čeprav je zakonodaja Skupnosti ustrezno prenesena v nacionalne zakonodaje, četudi včasih z znatno zamudo, ima pomanjkanje ustreznega izvajanja za posledico razširjeno nezmožnost doseganja dogovorjenih ciljev glede zaščite okolja v praksi. Izvajanje in „uporaba v realnem svetu“ predpisov o odpadkih je v obdobju 2004–2006 na mnogih področjih ostalo nezadovoljivo. To potrjuje predhodna opažanja, ki so Komisijo že spodbudila k večjim naporom pri pomoči državam članicam za boljšo izvedbo. Hkrati pa kakovost podanih informacij kaže na potrebo po boljšem informiranju, na primer v obliki javno dostopnih kazalcev spremljanja, ki bi lahko olajšali bolj poglobljene preiskave glede stanja izvedbe, učinkovitosti in učinkovanja predpisov o odpadkih, v skladu s politiko Komisije za boljše predpise.

Kot se kaže v velikem številu primerov kršitev, stanje praktične izvedbe ostaja kritično glede okvirne direktive o odpadkih, direktive o odlagališčih in direktive o pošiljkah odpadkov, kjer je potrebno usklajeno delovanje, da bi bil položaj v skladu s predpisi. Potrebni so ukrepi za odpravo pomembnih pomanjkljivosti v infrastrukturi ravnanja z odpadki, reševanje velikega števila nezakonitih odlagališč v večjem številu držav članic in mnogih nezakonitih pošiljk odpadkov, pretežno elektronskih odpadkov in izrabljenih vozil. Še zlasti bi bilo priporočljivo, da, skupaj s Komisijo, države članice in IMPEL povečajo aktivnosti za zmanjšanje vrzeli pri izvajanju direktive o odlagališčih. V nekaterih državah članicah ostajajo tudi rezultati direktiv o odpadni električni in elektronski opremi, embalaži in izrabljenih vozilih pod dogovorjenimi zavezujočimi cilji in še vedno poteka večje število postopkov ugotavljanja kršitev.

Čeprav je bil v nekaterih državah članicah dosežen napredek, so v mnogih državah potrebni veliki napori glede izvedbe. Nekateri sporočeni problemi so še posebej pogosti v državah, ki so se Skupnosti pridružile leta 2004, kjer se 90 % odpadkov še vedno odlaga na odlagališčih. Potrebni so dodatni napori za zagotovitev, da je infrastruktura za ravnanje z odpadki skladna z zahtevami zakonodaje Skupnosti, vključno z ločenimi zbiralnimi sistemi za različne tokove odpadkov, izobraževanjem državljanov, naložbami v predhodno obdelavo odpadkov pred odstranitvijo. Ti napori so bistveni za to, da bo zakonodaja učinkovito varovala okolje in zdravje ljudi.